

Prof. Jeroen Dewulf toont het gunstige effect van een goede bioveiligheid op het antibioticagebruik. Foto: AV

SYMPOSIUM HOGERE VARKENSGEZONDHEID

Investeren in bioveiligheid loont!

Bioveiligheid staat momenteel – terecht – veel in de aandacht. “Werken aan een goede bioveiligheid vergt inspanningen en investeringen. Dit loont echter niet alleen in je stal, ook in je portemonnee”, stelt professor Jeroen Dewulf (UGent).

Professor Jeroen Dewulf is door zijn expertise omtrent bioveiligheid een internationaal erg gewaardeerd spreker. Hij is ook de bezieler van de biocheck (www.biocheck.ugent) en auteur van enkele referentiewerken over bioveiligheid. De ideale spreker dus voor de 14de editie van het Varkenssymposium *Hogere varkensgezondheid* in Eindhoven, waar de thema's economie en gezondheid werden gekoppeld. Gezonde en robuuste varkens produceren, betekent namelijk ook investeren in bedrijfshygiëne, management en arbeid. De oplossing voor een goede gezondheid zit immers niet alleen in een potje. Maar betalen deze extra inspanningen en investeringen zich ook terug in harde euro's?

Steeds externe én interne bioveiligheid

De omschrijving van bioveiligheid is voor Dewulf eenvoudig: “Het is het geheel van maatregelen die worden genomen om de kans op introductie en verspreiding van infectieziekten te voorkomen op bedrijfs-, sector-, landniveau... Het is altijd een combinatie van externe en interne bioveiligheid. Door de dreiging van Afrikaanse varkenspest is een correcte

aanpak van de externe bioveiligheid momenteel bijzonder actueel en belangrijk. Interne bioveiligheid staat voor de aanpak binnen het bedrijf.” Voor Dewulf moet bioveiligheid de basis zijn van alle dierziekteprogramma's. Bij een goede bioveiligheid zal ziektepreventie immers beter werken en kun je een curatieve aanpak vermijden.

Minder ziekten?

Er wordt al langer aangenomen dat je door een goede bioveiligheid op je bedrijf toe te passen met minder ziektes te kampen hebt. Dewulf: “Kun je bioveiligheid dan ook meten?, wilden wij weten.” Het onderzoek was de start van de Biocheck.

Dewulf presenteerde enkele wetenschappelijke studies om deze stelling te staven. In een eerste studie zag het Belgische onderzoeksteam een positieve relatie tussen de externe bioveiligheid en de grootte van het bedrijf. Het bleek ook dat jonge bedrijfsleiders, met jongere bedrijven en mogelijk betere opleiding, meestal beter scoren inzake interne bioveiligheid. De productieresultaten, zoals dagelijkse groei en voederconversie, en het antibioticumverbruik waren gunstiger bij een hogere bioveiligheid. De resultaten op de 95 gevolgde bedrijven toonden bij de meeste parameters wel een grote spreiding. Andere factoren hebben immers ook een impact op deze parameters. Vergelijkbare resultaten werden gevonden bij een studie die tegelijkertijd in België, Frankrijk, Duitsland en Zweden werd uitgevoerd.

Bij de vergelijking van de best presterende bedrijven met een laag antibioticagebruik in deze 4 landen werd een opvallend hogere bioveiligheidsstatus vastgesteld. Deze bedrijven lagen meestal in een betere omgeving, met

een lagere varkensdensiteit en een beperkt contact met wilde dieren. Ze moesten minder frequent behandelen tegen ademhalingsaandoeningen in de batterij en afmeststal. “Zorgt een betere bioveiligheid werkelijk voor een betere productie en gezondheid? Is er dus een causaal verband? Dat werd niet bewezen in voorgaande studies”, benadrukt Dewulf.

Minder antibiotica, toch betere resultaten

Het onderzoeksteam wilde eenduidigere antwoorden. Daarom werd onderzocht of het antibioticagebruik verlaagd kon worden zonder de productieresultaten te beïnvloeden.

“We deden 3 bedrijfsbezoeken bij 61 Vlaamse varkenshouders. Op basis van de adviezen van de biocheck.ugent werden bedrijfsspecifieke interventies geformuleerd en vervolgens opgevolgd.” Deze gratis tool bestaat intussen voor varkens zowel als voor rundvee en pluimvee. “De adviezen gingen niet alleen over preventieve maatregelen om de interne bioveiligheid te verbeteren, maar ook over een aangepaste diagnostiek, de vaccinatiestrategie en de vermindering van het antibioticagebruik. De adviezen werden echter niet altijd opgevolgd, bijvoorbeeld omdat ze (op korte termijn) niet mogelijk of haalbaar waren voor het betreffende bedrijf.”

Op een jaar tijd werden heel mooie resultaten geboekt. De totale bioveiligheidscore verbeterde met 11,9%. “Vooral de interne bioveiligheid maakte een mooie sprong van +18,8%. Dit zijn maatregelen die de varkenshouders zelf in de hand hebben, die ze zelf kunnen aanpassen. Maar de externe bioveiligheid werd toch ook 6,6% beter. Nochtans zijn die maatregelen –

bijvoorbeeld de integratie van een hygiënesluis op een bestaand bedrijf – niet altijd evident. Het antibioticagebruik over het hele levenstraject, van big tot slachtvarken, daalde met niet minder dan 52%! Bij de zeugen was dit 32%. Bovendien gingen de productieresultaten – gespeende biggen/zeug/jaar en dagelijkse groei en mortaliteit bij vleesvarkens – er op vooruit.”

Gunstig kostenplaatje

Voor de 61 bedrijven van de eerdere studie werd ook het kostenplaatje uitgewerkt. Hieruit bleek dat bioveiligheid een investering vergde van ongeveer 4 euro/zeug/jaar, maar door de vermindering van het antibioticagebruik won je hier 7,68 euro/zeug. Vaccineren was een nuloperatie tegenover de situatie voordien. “Gemiddeld behaalden de bedrijven een meeropbrengst, inclusief de gunstige productieresultaten, van 43 euro per zeug per jaar en 2,67 euro per vleesvarken per jaar!” Andere internationale studies bevestigden een positief rendement.

Win-winsituatie

“Ik kan maar 1 boodschap meegeven”, zegt Jeroen Dewulf. “Investeren in bioveiligheid loont. De euro's die je hierin stopt, haal je er in principe uit én je vermindert bovendien je antibioticagebruik. Dat is dus een mooie win-winsituatie. De studies werden trouwens uitgevoerd in een periode met veel minder gunstige varkensprijsen dan vandaag. Dankzij de betere bioveiligheid ben je in eens ook beter beschermd tegen endemische ziekten...!”

Anne Vandenbosch